

DMH Kodeks ponašanja

Važno je da uspostavimo zajedničko razumevanje načina na koji mi kao DMH funkcionišemo.

Ovaj Kodeks ponašanja ima za cilj da nam pokaže kako da donosimo zdrave odluke kao i da prikaže odgovarajuće aktivnosti za vođenje DMH poslovanja.

Najvažniji aspekti naših vrednosti, koji se primenjuju u svim delovima naše kompanije, postavljeni su u ovom Kodeksu ponašanja (u daljem tekstu: Kodeks). Od svih zaposlenih u DMH, bez obzira na to gde rade i na kom su položaju, očekuje se da u potpunosti razumeju ovaj Kodeks i da ga primenjuju na svom radnom mestu prilikom izvršavanja svojih obaveza.

Zajedno, naše vrednosti i ovaj Kodeks, predstavljaju izraz naše posvećenosti u održavanju odgovorne poslovne prakse.

Od koga se očekuje da se pridržava našeg Kodeksa?

Poznajući naš Kodeks i pridržavajući ga se, svako od nas daje svoj doprinos održavanju i daljog izgradnji poverenja sa našim brojnim zainteresovanim stranama; kolegama, klijentima i poslovnim partnerima.

Značajno je da prema njima ispunimo svoje obaveze i u svakoj prilici očuvamo integritet međusobnih odnosa.

Naš Kodeks se primenjuje na sve zaposlene, službenike, direktore, radnike po ugovoru i agente DMH, naša odeljenja i naše filijale u svim zemljama.

Ko smo mi

Pre nego što se upustimo u detaljniji opis našeg Kodeksa, želeli bismo da opišemo kako mi vidimo sebe i kojim suštinskim vrednostima smo posvećeni. Ove vrednosti nam pomažu da ispunimo svoj cilj i ostvarimo svoju viziju. One iskazuju šta očekujemo sami od sebe i jedni od drugih. Daju smernice našem ponašanju i služe kao temelj za doношење odluka. Kroz naš rad u DMH, obuhvaćene su i predstavljene sledeće vrednosti:

DMH je savremena kompanija koja veruje u savremene vrednosti.

Neka od osnovnih pravila kojih se svi pridržavamo:

1. Mi smo pošteni, korektni i moralni. Neprekidno i hrabro sprovodimo svoje vrednosti. Ne bojimo se da iskažemo svoje mišljenje. Sprovodimo aktivnosti koje su u skladu sa našim stavovima.
2. Sa našim ljudima, našim klijentima, našim dobavljačima i svim našim poslovnim partnerima negujemo otvorene odnose i komunikaciju zasnovanu na poštovanju, saradnji, transparentnosti i uzajamnoj koristi. Osnova našeg uspeha su naši ljudi. Očekujemo da se svi naši zaposleni, kao i uprava i partneri, odnose jedni prema drugima s poštovanjem i na civilizovan način.
3. Verujemo da je raznovrsna radna snaga od suštinskog značaja za uspešno poslovanje. Prema našim zaposlenima se ponašamo fer i s poštovanjem i staramo se da dobiju priliku da u skladu sa njihovim potencijalima unapređuju svoje karijere. Posvećeno podržavamo Deklaraciju o temeljnim principima i pravima na radu Međunarodne organizacije rada.
4. Mi smo efikasni i prilagodljivi; preduzimamo inicijativu i tragamo za efikasnim i kreativnim rešenjima. Verujemo da se najbolji rezultati postižu kada radimo zajedno. Mi smo dobri

saradnici; vredno radimo, podržavamo jedni druge, cenimo međusobne različitosti i težimo zajedničkom uspehu. Pružamo i prihvatomo povratne informacije koje nam pomažu da stalno učimo nove načine da se poboljšamo.

5. Verujemo u jednakе prilike i zarade koje ne zavise od pola.
6. Duboko i iskreno se zalažemo za bezbednost i dobrobit ljudi, zajednica i resursa, poštujemo ih i pažljivo se odnosimo prema njima. Iskazujemo poverenje i otvorenost. Uspešno se zalažemo za očuvanje životne sredine.
7. Naša poslovna filozofija je davanje mogućnosti pojedincima da u okviru DMH odgovorno grade poslovne odnose i da razvijaju poslovanje. Uz tu odgovornost dolazi i svest o tome da će naše ponašanje uticati na DMH i njegovu reputaciju i da svi mi moramo da se kroz naše poslovne aktivnosti pridržavamo načela sadržanih u ovom Kodeksu ponašanja.
8. Na nas možete da računate. Mi preduzimamo akciju, usmereni smo na rezultate i odgovorni smo. Mi ispunjavamo svoje obaveze.

Šta se od mene očekuje?

Očekivanja od zaposlenih

Od svih nas se očekuje da pozajmimo i da se čvrsto pridržavamo naših vrednosti, našeg Kodeksa i drugih politika kompanije, procedura i smernica koje se primenjuju na naš rad, kao i svih primenljivih zakona i propisa – bez obzira na zemlju u kojoj radimo.

Nikada ne smemo ignorisati ili pokušati da zaobiđemo Kodeks iz bilo kog razloga, čak ni da bismo ostvarili poslovne ciljeve. Ukoliko vam je potrebna pomoć da biste razumeli naš Kodeks ili određene politike, možete potražiti uputstva od svog neposrednog nadređenog, ili u slučaju potrebe, od nekog od partnera DMH.

Neusklađivanje sa našim Kodeksom i politikom kompanije može imati ozbiljne posledice, kako za našu kompaniju, tako i za uključene saradnike. Pored mogućeg narušavanja reputacije DMH, ponašanje koje krši Kodeks može prekršiti i zakon. Kršenje našeg Kodeksa ili politike kompanije bi moglo dovesti do preduzimanja disciplinskih mera, koje bi mogle da se završe i raskidom radnog odnosa. Ako je to neophodno, DMH takođe može uputiti predmet na rešavanje državnog organu tako da se na kraju može ustanoviti lična odgovornost za lica koja su bila uključena u prekršaj.

Dodatna očekivanja od rukovodilaca i prepostavljenih

Pridržavanje našeg Kodeksa i svih primenljivih zakona i propisa je temelj kontinuiranog uspeha i pozitivne reputacije naše kompanije. Dok je dužnost svakoga od nas da poštujemo naš Kodeks, rukovodioci i prepostavljeni imaju još veću odgovornost: vi zastupate naš Kodeks pred članovima svojih timova. Morate da se postaratate da Kodeks bude prenet svima koji rade za vas, kao i da im se pruži odgovarajuća obuka u vezi sa Kodeksom i poslovnim politikama koje se odnose na njihova radna mesta.

Od vas se, kao rukovodioca, očekuje da stvorite okruženje koje podstiče zaposlene da vam se obrate sa pitanjima ili izveštajima i da adekvatno i blagovremeno rešavate pitanja i probleme koje kolege iznesu.

Ukoliko ne znate ili niste sigurni u odgovor na pitanje zaposlenog, trebalo bi da se oslonite na svoje izvore informacija da vam pomognu da dobijete odgovor, ili razgovarajte sa jednim od partnera DMH. Nikada ne smete preduzimati kaznene mere protiv bilo kog zaposlenog zbog pokretanja nekog problema ili izražavanja zabrinutosti niti smete tolerisati takve kazne koje potiču od drugih.

Kojih zakona treba da se pridržavam?

Budući da naš Kodeks ne može da pokrije jedinstveni jezik svakog zakona koji se odnosi na poslovanje DMH, vi i svaki zastupnik koji predstavlja DMH, morate poznavati, razumeti i pratiti zakone i propise koji uređuju poslove koje obavljate u ime kompanije.

Upamtite, zakoni se mogu drastično razlikovati od jedne zemlje do druge. Na nas se čak može primenjivati više zakona i propisa istovremeno. Ako se ikada pokrene pitanje postojanja sukoba između zakona i poslovne politike kompanije, molimo vas da se obratite svom prepostavljenom ili jednom od DMH partnera pre nego što nešto preduzmete. Ukoliko, nakon razmatranja našeg Kodeksa i svih politika koje se odnose na datu situaciju, imate pitanja o pravilima koja se odnose na vaš rad, od vas se očekuje da ih prenesete vašem prepostavljenom ili nekom od partnera DMH.

Poštovanje na našem radnom mestu – različitost, diskriminacija i uznemiravanje

Važno je da sarađujemo kako bismo obezbedili da naše radno mesto bude mesto inkluzije i prihvatanja. Različitost u pogledu porekla, iskustava i načina razmišljanja svakod od nas ponaosob, važan je pokretač uspeha DMH. Stoga moramo uvažavati različitost svakog člana našeg tima.

Ukoliko dođe do problema između zaposlenih, trebalo bi da razgovaraju sa svojim prepostavljenima, odnosno sa jednim od partnera DMH da bi pronašli sporazumno rešenje. Ovakvi razgovori čuvaće se u potpunoj tajnosti i prema njima će se odnositi u skladu sa tim.

Svako od nas ima odgovornost da obavi svoj deo posla kako bismo stvorili okruženje u kome naše kolege mogu da se stručno usavršavaju i budu uspešni. Mi, kao i svi koji konkurišu za zaposlenje u DMH, bićemo vrednovani na osnovu naših kvalifikacija, iskazanih veština i postignuća. DMH zabranjuje bilo koji oblik nezakonite diskriminacije.

Mi cenimo različitost i negujemo pravičan odnos prema zaposlenima, obezbeđujući jednakе prilike na svim nivoima organizacije. Zabranjujemo diskriminaciju na osnovu rase, boje, verske pripadnosti, nacionalnosti, pola, starosti, seksuane orientacije, invaliditeta, nasleđa, socijalnog porekla, bračnog statusa, političkog ili drugog stava ili bilo koje druge sklonosti. Ne tolerišemo nikakav oblik rasnog, seksualnog ili bilo kog oblika uznemiravanja na radnom mestu.

Sprečavanje zlostavljanja na radnom mestu je važan aspekt negovanja radnog okruženja punog poštovanja. Iako se definicija uznemiravanja može razlikovati od mesta do mesta, u DMH se ona generalno odnosi na neprihvatljivo ponašanje u odnosu na zakonski zaštićene aspekte neke osobe, čime se stvara neprijateljsko ili zlostavljačko radno okruženje.

Uznemiravanje može biti verbalno, vizuelno ili fizičko. Po prirodi može biti neseksualno ili seksualno. Može uključivati mnoge vrste ponašanja, kao što su uvrede, uvredljiv rečnik, pretnje, zastrašivanje, klevete, uvredljive šale ili vizuelne prikaze, ili neželjene dodire. Svako od nas je odgovoran za održavanje radnog okruženja bez bilo kakve vrste ponašanja koje zastrašuje ili uznemirava.

Nadoknade i beneficije

DMH se stara da nijedna naknada ne bude manja od prihvatljivog zakonskog minimuma. DMH ne umanjuje niti uskraćuje isplatu iz disciplinskih razloga, niti nameće uslove za zapošljavanje. Nadoknada isplaćena zaposlenima biće usklađena sa svim primenljivim zakonima o naknadama zarade, uključujući i one koje se odnose na minimalne zarade, prekovremen rad i zakonski dopuštene beneficije.

Radno vreme

DMH se stara da se poštuju primenljiva zakonska ograničenja koja se odnose na radne sate. Najveći dopušteni broj radnih sati u nedelji definisan je nacionalnim zakonom i odgovarajućim standardima Međunarodne organizacije rada. Prekovremen rad ograničen je u skladu sa lokalnim zakonskim i ugovornim obavezama. Zaposleni imaju najmanje jedan slobodan dan svake nedelje, osim u izuzetnim okolnostima i tokom ograničenog vremenskog perioda. Radna organizacija obezbeđuje pauze za odmor u skladu sa potrebama, kako se ne bi uticalo na bezbednost i zdravlje zaposlenih.

Zabrana rada dece

DMH ne prihvata zapošljavanje dece mlađe od 15 godina, osim tamo gde je to zakonski dozvoljeno, ali ni u kom slučaju dece mlađe od 14 godina. Ukoliko je prema nekom zakonu najmanja starosna granica za rad veća od navedene, ili je obaveznim obrazovanjem obuhvćena starosna dob preko 15 godina, zabrana rada će se odnositi na tu starosnu grupu. Programi opštег obrazovanja i obuke koje pohađaju deca u školama ili drugim ustanovama nisu uključeni u ovo ograničenje. Svi se moramo starati da mladi zaposleni budu zaštićeni od obavljanja bilo kojih poslova koji mogu biti opasni, ili uticati na obrazovanje dece ili mogu biti škodljivi za zdravlje, fizički, mentalni, socijalni, duhovni ili moralni razvoj deteta.

Radni prostor, zdravlje i bezbednost

Svi mi moramo da damo svoj doprinos da bismo očuvali zdrav i bezbedan radni prostor za naše kolege i posetioce.

Nastojimo da obezbedimo radno okruženje bez povreda i nezgoda. Radeći na ovom cilju, moramo da se pridržavamo svih postojećih zakona i propisa koncipiranih tako da spreče rizike na radnom mestu i uvode bezbedno i zdravo radno okruženje. Svi treba da doprinesemo ovom nastojanju deljenjem svojih ideja i problema, vršenjem praćenja bezbednosti, pružanjem kolegama povratnih informacija o bezbednom ponašanju, prihvatanjem korisnih sugestija za očuvanje bezbednosti i saradnjom u razvijanju bezbednih praksi.

Nikada ne smemo voditi poslovanje u ime DMH, ili zahtevati od drugih da to rade, kada se to ne može uraditi bezbedno. Svoju bezbednost i bezbednost drugih moramo smatrati prioritetom u svakom trenutku. To znači da nikada ne možemo da radimo za DMH ako smo pod uticajem alkohola, nedozvoljenih narkotika ili zloupotrebljenih lekova u slobodnoj prodaji ili dobijenih preko recepta.

Da bismo obezbedili zdravo i bezbedno radno okruženje, takođe moramo raditi na predupređivanju nasilnih dela i pretnji nasiljem. Nasilju nema mesta u DMH i ono neće biti tolerisano, bilo da je usmereno na kolege ili posetioce u našim prostorijama.

Pravična praksa zapošljavanja

DMH je posvećen poštovanju prava naših zaposlenih, kao i usklađivanju sa svim primenljivim zakonima koji se odnose na dnevnice i radne sate u svim delovima sveta u kojima poslujemo. Osim toga, DMH očekuje od svojih poslovnih partnera da se prema svojim zaposlenim odnose s poštovanjem čuvajući njihovo dostojanstvo, kao i da poštuju lokalne zakone o zapošljavanju. Nikada nećemo svesno koristiti dobavljače koji zapošljavaju ili ekspoloatišu radnu snagu ispod zakonske granice starosti ili koriste prinudan rad. Mi ne tolerišemo takve prakse.

Uređaji i privatnost

DMH će snabdeti sve zaposlene svim neophodnim uređajima (poput mobilnih telefona itd.) kako bi mogli da adekvatno obavljaju poslove.

Ukoliko nije drugačije propisano važećim zakonom, zaposleni ne bi trebalo da očekuju da informacije koje čuvaju koristeći vlasništvo kompanije, poput kompjutera, sistema elektronskih komunikacija, ormarića, radnih stolova i telefonskih sistema, budu privatne. DMH će pratiti sve lokalne zakonske odredbe prilikom svakog pregleda ličnih informacija koje su memorisane u ovim uređajima.

Međutim, zaposleni treba da budu svesni da će DMH generalno razmatrati njihovo privatno ponašanje samo ukoliko ono utiče na izvršenje poslovnih obaveza ili bi moglo naškoditi kompaniji ili njihovim kolegama.

Kvalitet proizvoda i bezbednost

Postupanje sa integritetom prema našim klijentima i poslovnim partnerima znači da se ponosimo svojim radom, a kvalitet i bezbednost naših proizvoda su naš prioritet.

Mi trgujemo, razvijamo i proizvodimo hranljivu i bezbednu hranu i prehrambene proizvode visokog kvaliteta, u skladu sa dogovorenim očekivanjima. Održavanje naših izuzetnih standarda kvaliteta i bezbednosti znači da moramo da radimo zajedno da bismo obezbedili da naši proizvodi budu usklađeni ili da prevazilaze zakonske zahteve i propise.

Imamo razrađene politike i programe upravljanja koji obezbeđuju da naši proizvodi budu u skladu sa propisanim zahtevima, našim standardima kvaliteta i potrebama naših klijenata. Ove aktivnosti takođe obezbeđuju da svi proizvodi budu praćeni dokumentacijom za klijente, kako bi omogućili bezbedan transport, rukovanje i korišćenje.

Naše službe marketinga, logistike i bezbednosti proizvoda tesno sarađuju sa našim partnerima i pružaocima usluga kako bi se obezbedilo da se propisani kvalitet i bezbednost održe kroz naše lance snabdevanja. Staramo se da se na upite kupaca odgovori tačno i blagovremeno.

Sarađujemo sa svim akterima uključenim u bilo koji aspekt naših proizvoda. Nastojimo da unapređujemo odgovorno korišćenje i upravljanje ovim proizvodima.

Pravično poslovanje i fer konkurencija

Prodaja i marketing

Uvek smo angažovani u pravičnim i etičkim praksama trgovine i marketinga.

To znači da naglašavamo kvalitet proizvoda i usluga DMH i nikada ne potcenjujemo i ne diskreditujemo naše konkurenate ili njihove proizvode ili usluge. Ukoliko ste angažovani u bilo kakvim usmenim ili pisanim izjavama o konkurentima, postarajte se da budu pravične i istinite.

Jednom rečju:

1. Ne tražimo kontakt sa konkurentima, ni posredno ni neposredno.
2. Na tržištu ne komentarišemo konkurenčiju.
3. Ukoliko nas predstavnik/predstavnici konkurenčije kontaktiraju, posredno ili neposredno, ta informacija se mora odmah proslediti jednom od partnera DMH.
4. Ne smeju se praviti dogовори са konkurentima у вези са ценама, количином, кlijentима или добављачем, уколико се не ради о чисто куповној или продажној погодби.

Konkurenčija i antimonopolski zakoni

U DMH se ohrabruje agresivna borba sa konkurentima za poslovne i prodajne prilike.

Međutim, podjednako je značajno da se takmičimo u skladu sa zakonom i uz očuvanje svog integriteta. Mnoge zemlje u kojima poslujemo imaju na snazi zakone o konkurenčiji, odnosno „antimonopolske“ zakone koji regulišu na koji način možemo da budemo konkurentni na tržištu. Ovi zakoni imaju za cilj da zaustave nepravične poslovne prakse koje ograničavaju konkurenčiju, čime se obezbeđuje da naši klijenti i javnost imaju mogućnost da kupe proizvode i servise visokog kvaliteta po pravičnim tržišnim cenama.

Antimonopolski zakoni se mogu razlikovati od zemlje do zemlje i na nas se može primenjivati više zakonskih nadležnosti istovremeno. Važno je da poznajete svoje odgovornosti prema zakonu koji je na snazi, bilo gde da radite.

U DMH, od nas se očekuje da prepoznamo situacije koje mogu biti u sukobu sa antimonopoliskim zakonima.

Kada dođe do takvih slučajeva, trebalo bi da tražite smernice od vaših prepostavljenih ili jednog od partnera DMH, pre nego što preduzmete dalje aktivnosti. Važno je naglasiti da kršenja ovih zakona mogu rezultirati zakonskim kaznama kako za odgovorne pojedince, tako i za DMH. Da bi ste bili sigurni da postupate u skladu sa antimonopoliskim zakonima, budite posebno oprezni u međusobnim odnosima sa konkurentima DMH. Naročito izbegavajte bilo kakve rasprave sa konkurentima koje bi se mogle shvatiti kao dogovor da se trgovina na bilo koji način ograniči. Ova preporuka je na snazi

bilo da je reč o pisanoj, verbalnoj ili neformalnoj konkurenciji. Međutim, u slučaju poslovne transakcije sa konkurencijom u službi legitimnih komercijalnih potreba ili ciljeva DMH, dogovori sa tim konkurentom u vezi sa posebnim uslovima transakcije su neophodni i prihvativi.
Ovaj izuzetak u vezi sa razmatranjem uslova transakcije sa konkurentima je ograničen.

Kontakt

U slučaju da vam je potreban savet, molimo da se obratite svom prepostavljenom ili jednom od partnera DMH ukoliko imate pitanja.

Antimonopolski zakoni ne bave se pukim upravljanjem našim interakcijama sa konkurentima. Oni takođe zabranjuju upuštanje u formalne ili neformalne dogovore sa klijentima, dobavljačima ili drugim poslovnim partnerima, ukoliko mogu nepravično ograničiti konkurenčiju ili učestvovati u drugim vrstama ponašanja koja dovode do zloupotrebe.

Informacije o konkurentima

U normalnom toku poslovanja, nije neobično da dođemo do informacija o drugim organizacijama, uključujući i konkurentne organizacije.

Kada su prikupljene na odgovarajući način, iz legitimnih izvora, poput potrošačkih časopisa i internet ili industrijskih dnevnika, ova vrsta informacija može biti neprocenjiva za potrebe analize tržišta, povećanja kredita ili procene dobavljača. Prirodno je i dopušteno da u sistemu konkurenčije prikupimo ove informacije. Međutim, postoje ograničenja koja se tiču načina na koji možemo prikupiti i koristiti ovakve informacije, posebno informacije koje se odnose na konkurente.

Informacije o konkurentnim uslovima na tržištu uključuju informacije o:

- Cenama
- Uslovima prodaje
- Proizvodnji i sličnim pitanjima

Ovakve informacije ne smemo prikupljati putem komunikacije sa predstavnicima konkurenata na tim tržištima. Konkurenti nam mogu preneti informacije o tržišnim uslovima u kontekstu legitimne poslovne transakcije, sve dok je prenošenje te informacije od suštinskog značaja za razmatrenje transakcije.

Zaštita informacija treće strane

Poremeno, naši klijenti, dobavljači i drugi poslovni partneri mogu preneti poverljive informacije o operacijama sa DMH. Naša je odgovornost da koristimo, skladištimos i pažljivo čuvamo svaku takvu informaciju na način koji je u skladu sa svim važećim zakonima i/ili bilo koim značajnim ugovorima. Moramo preduzeti odgovarajuće korake da bismo na bezbedan način čuvali ove informacije i postarati se da se koriste samo u odobrene poslovne svrhe.

Od nas se takođe očekuje da poštujemo prava intelektualnog vlasništva trećih strana u našim dnevnim poslovnim aktivnostima. To znači da nikada ne smemo svesno prekršiti autorska prava, zaštitni znak ili patente drugih, poput praktikovanja patentiranog procesa ili korišćenja zaštićenih materijala (t.j. preuzimanjem nelicenciranih softvera na kompjutere kompanije, ili dupliciranjem, objavljuvanjem ili distribuiranjem članaka zaštićenih autorskim pravima, objavljenih u časopisima.) Takođe, nezakonito je preuzimati pesme, fotografije i/ili video materijale sa interneta bez saglasnosti zakonskog vlasnika.

Pravično postupanje sa dobavljačima

Nastojimo da uvek postupamo pravično sa svim našim dobavljačima. Svoje dobavljače biramo na osnovu zakonskih kriterijuma koji se odnose na poslovanje. Ovi kriterijumi između ostalog uključuju

kvalitet proizvoda i usluga, tehničku izuzetnost i troškove. Osim toga, nikada ne ostvarujemo nepravičnu prednost nad svojim dobavljačima tako što manipulišemo našim položajem ili odnosom, prikrivanjem važnih činjenica, zloupotrebom poverljivih informacija, pogrešnim predstavljanjem materijalnih činjenica ili bilo kojim drugim nepravičnim poslovnim praksama.

Vlade kao klijenti

Mnoge zemlje postavljaju stroge zakonske zahteve prema kompanijama koje obavljaju poslove sa vladom. Kada prodajemo, kupujemo, pregovaramo ili radimo sa vladama kao klijentima, moramo voditi računa da se uskladimo sa ovim zahtevima. Ova pravila su često mnogo strožija i složenija od onih koja upravljaju našom prodajom komercijalnim klijentima. Ako vaš rad uključuje ugovore sa vladom, vaša je odgovornost da poznajete i pratite posebna pravila koja se odnose na vaš rad.

Sukob interesa

Posao moramo obavljati tako da uvek imamo na umu najbolje interes naše kompanije. Odluke koje se odnose na poslovanje DMH uvek moraju biti zasnovane na ciljevima i prioritetima kompanije, pri čemu ih mora doneti zaposleni koji nije u sukobu interesa. „Sukob interesa“ je bilo koja situacija u kojoj naši lični interesi, uključujući i interes članova naših porodica, prijatelja i poznanika, mogu naškoditi našoj sposobnosti da donosimo zdrave, objektivne poslovne odluke u ime DMH.

Zaposleni bi trebalo da izbegavaju potencijalne sukobe interesa kad god je to moguće zato što puko pojavljivanje sukoba interesa može dovesti u pitanje motive zaposlenog. Od zaposlenih može biti zahtevano da zvanično navedu potencijalne sukobe interesa na godišnjem nivou, ali obaveza da se isti prijave postoji tokom cele godine. Zaposleni moraju dobiti odobrenje jednog od partnera DMH pre nego što prihvate položaj službenika ili direktora u nekoj drugoj kompaniji, gde spadaju i pozicije u upravnim odborima neprofitnih organizacija koje su primile ili planiraju da podnesu zahtev da primaju pomoć od DMH.

Deo koji sledi sadrži opis nekih od uobičajenih situacija u kojima može doći do sukoba.

Reprezentacija

Reprezentacija se uglavnom koristi kao sredstvo kojim se poboljšavaju poslovni kontakti. Kada je važno uspostaviti jaku poslovnu vezu sa klijentima i poslovnim partnerima, moramo da budemo posebno oprezni kada u okviru poslovanja pružamo ili prihvatamo neki vid pažnje. Poslovni pokloni ili ponuda za zabavu mogu da dovedu do sukoba interesa. Ukoliko se ne postupa s pažnjom, to može da se pretvori u vid korupcije ili druge nepropisne transakcije. Ne smete da prihvativi ili ponudite nikakav poklon, uslugu ili neki oblik zabave ukoliko će to obavezati primaoca na nešto, ili će izgletati kao da obavezuje primaoca.

Zaposleni ne bi smeli da od dobavljača i pružalaca usluga prihvate popust radi lične koristi, ukoliko se takav popust ne nudi na tržištu.

Tokom perioda u godini kada se pokloni tradicionalno razmenjuju, tamo gde je to uobičajeno, zaposleni mogu da razmenjuju poklone sa nevladinim poslovnim udruženjima, u nominalnim iznosima. Međutim, zaposleni ne treba da zahtevaju, niti navode na to da im bilo koji poslovni partner daje poklone.

Generalno, poklone, usluge ili ponude za zabavni sadržaj možemo da ponudimo ili prihvativimo sve dok to:

- ne čini da se primalac oseća obaveznim, ili ne odaje obavezujuć utisak
- dok je razumno i srazmerno poslovnom odnosu
- ne prevazilazi opšteprihvaćene lokalne poslovne običaje
- umerenje vrednosti
- nije u suprotnosti sa lokalnim zakonom ili politikama kompanije primaoca

- nije traženo od davaoca
- nije učestalo

Poslovne prilike za kompaniju

Da bi smo donosili realne poslovne odluke u ime DMH, nikada ne smemo da dođemo u priliku da to bude konkurentno našoj kompaniji. To znači da ne smemo da u svoju korist prisvojimo bilo kakve poslovne ili investicione prilike do kojih smo došli putem naše pozicije u DMH, ili putem informacija u vlasništvu kompanije. Tačnije, vi ne smete da lično spekulirate sa poljoprivrednim proizvodima koje prerađuje DMH. Takođe, ne smete da takve poslovne poduhvate i investicione prilike omogućite drugom licu u cilju stvaranja lične koristi, što se odnosi i na vaše članove porodice i prijatelje.

Lica angažovana van firme

DMH razume potrebu da se radno angažuju lica izvan kompanije. U svakom slučaju, moramo da budemo uvereni da bilo koji zaposleni koga angažujemo van firme, neće narušavati naš rad za DMH i da neće ući u sukob interesa.

Finansijski interesi

Za vreme poslovanja u DMH morate da izbegnete saradnju sa kompanijom u kojoj imate značajniji investicioni interes. Osim toga, ne možete kupiti niti posedovati veći finansijski interes kod klijenta ili poslovnog partnera, osim ako dobijete odobrenje od jednog od DMH partnera. Uvek morate imati na umu da treba da donosite poslovne odluke koje su u najboljem interesu kompanije DMH.

Borba protiv korupcije

Mito

DMH zabranjuje primanje i davanje mita i ostale vidove nepropisnih plaćanja.

Ovo pravilo važi za kompletno poslovanje DMH, uključujući kontrolisana zajednička ulaganja, bez obzira gde vršite svoju funkciju i na kom ste poslovnom položaju.

Primanje i davanje mita je krivično delo. Za takav slučaj je predviđeno nekoliko vidova novčanih kazni za preduzeća i nekoliko vrsta novčanih i disciplinskih mera za sve uprave i lica umešana u to krivično delo.

Stav DMH po tom pitanju je jasan. Praksa nuđenja, plaćanja, ohrabrvanja, podsticanja i prihvatanja mita je neprihvatljiva za DMH.

Uspeh kompanije DMH se temelji na reputaciji koju je gradila dugi niz godina kao iskren i pouzdan poslovni partner. Svaka dobit ostvarena iz poslovnog poduhvata koji je nepropisno pribavljen mora se nadoknaditi u iznosu koji premašuje vrednost štete načinjene dugoročnim ciljevima i ugledu kompanije DMH.

“Mito” može biti bilo šta što ima vrednost koja se nudi, obećava, pravi ili daje da bi se pribavio ili zadržao neki posao ili da bi se stekla neka nepropisna poslovna prednost. Tu spadaju gotovina, gotovinski ekvivalenti, pokloni, punti troškovi, reprezentacija, usluge ili zajmovi. Nikada nemojte pokušavati da zaobiđete zakon, propise ili poslovnu politiku kompanije tako što ćete zatražiti od treće strane da učini nešto što vam je zabranjeno.

Ukoliko niste sigurni da li neko plaćanje ili primanje uplate ili preuzimanje nekog postupka može da predstavlja kršenje zakona o borbi protiv korupcije ili načela ove poslovne politike, ili ako sumnjate da dolazi do kršenja zakona o korupciji ili da može do toga doći, morate takvu sumnju preneti svom pretpostavljenom (pod uslovom da oni nisu umešani u ono na šta sumnjate ili što vam predstavlja dilemu), ili jednom od partnera DMH.

Zakonski propisi o suzbijanju korupcije

Ako vaša pozicija zahteva rad sa vladom, morate poznavati ili poštovati razne zakone o suzbijanju korupcije koji se primenjuju na naše poslovne aktivnosti svuda u svetu. Takođe moramo voditi računa o tome da treće strane koje odaberemo kao predstavnike DMH – kao što su konsultanti, zastupnici,

predstavnici, podizvođači i partneri u zajedničkim ulaganjima, poznaju i poštuju ove zakone, kada vode naše poslove, jer kompanija može biti u situaciji da odgovara za njihove postupke.

Prema zakonima o suzbijanju korupcije svuda u svetu i prema poslovnoj politici, ne smemo nuditi, obećavati, uplaćivati ili davati mito ili neku drugu neprimerenu uplatu (ili onu koja bi mogla da se tako tumači) zaposlenom u vladi. Jedan vid nepropisnog davanja novca je „stimulativna provizija“. Stimulativna provizija predstavlja vraćanje novca koji je već uplaćen ili treba da bude uplaćenu okviru zakonskog ugovora kao nagrada za održavanje poslovnog dogovora. Pojam „zaposleni u vladi“ ima široko značenje. Ovaj termin se može odnositi na zvaničnike i zaposlene na svim nivoima vlade, zvaničnike i kandidate političkih partija, zaposlene u javnoj međunarodnoj organizaciji, kao i na zaposlene lica koja su u vlasništvu ili pod kontrolom vlade.

Davanja državnim službenicima u cilju olakšavanja poslovanja

Iako u nekim područjima gde posujemo davanja državnim službenicima u cilju olakšavanja nekog poslovanja mogu biti legalna, pre nego što to ponudite, obećate, odobrite ili izvršite, morate od svog nadređenog ili jednog od DMH partnera pribaviti odobrenje. Ovo pravilo se primenjuje bez obzira na to koliko je mala tražena suma.

Davanja u cilju olakšavanja poslovanja, nezvanično poznato kao „podmazivanje“, predstavljaju male uplate nižim službenicima u vladi da bi se ubrzao ili obezbedio neki zvanični postupak koji je inače rutinski i ne odstupa od prakse.

Kontrola trgovanja

Međunarodna trgovina DMH podleže zakonima i propisima zemalja u kojima vodimo svoje poslovanje.

To znači da moramo da se pridržavamo svih važećih zakona i propisa u vezi sa međunarodnom trgovinom.

Imovina i tehnologija kompanije DMH

Poverljiva informacija DMH

Jedna od naših odgovornosti je da zaštitimo poverljive informacije DMH. „Poverljiva informacija“ se generalno odnosi na sve informacije DMH koje nisu javne, a koje konkurenčija može iskoristiti ili koje bi mogle da budu štetne za DMH ako se obelodane. Primeri za to mogu biti finansijski podaci, podaci o cenama, marketinške strategije, troškovi, tehnički podaci, procesi, oprema i nacrti i dizajn mehanizacije, informacioni sistemi i računarski softver. To obuhvata informacije koje se prenose u pismenoj i elektronskoj formi, kao i usmenu komunikaciju. Da bi se obezbedila pravilna zaštita poverljivih podataka DMH, niko od nas ne sme da ih obelodani ni jednom licu van DMH, osim kada je za to ovlašćen ili je to propisano zakonom. Takođe ne možemo o ovim informacijama razgovarati sa kolegama koji ne moraju biti upoznati sa njima za potrebe posla. Vodite računa o tome da ne izgubite, pogrešno dostavite ili ostavite poverljive informacije (ili tehnologije koje sadrže takve informacije) bez nadzora. Pored toga, nikada o njima ne razgovorajte na mestima na kojima vas mogu čuti osobe koje ne moraju da za potrebe svog posla budu sa njima upoznate (kao što su avionski terminali, vozovi, restorani ili prostorije koje koristimo tokom pauze).

Sistemi za elektronsku komunikaciju

Za mnoge od nas DMH omogućava pristup brojnim sistemima za elektronsku komunikaciju, gde spadaju računari i telefoni, tako da možemo da obavljamo svoje svakodnevne radne zadatke. Imamo obavezu da uvek zaštitimo ove sisteme i tehnologiju koja nam se daje, kao što su laptopovi, mobilni telefoni, ručni, PDA računari i softver. To znači da svi moramo da učinimo ono što od nas zavisi da sprečimo štetu, narušavanje, gubitak ili neovlašćeni pristup ovim sredstvima. Postarajte se da примените sve mere bezbednosti i internih kontrola koje važe za sredstva koja koristite. Ako je potrebno da elektronske resurse koje poseduje DMH, kao što su računari i telefoni, koristite za

privatne svrhe, vodite računa o tome da takva upotreba bude ograničena i primerena. Nastojte da napravite dobru procenu i ne dozvolite da njihovom upotrebom u privatne svrhe utičete na posao koji radite.

Upamptite da su elektronske poruke (kao što su elektronske poruke, instant poruke i tekstualne poruke) trajno sačuvana komunikacija. Elektronska komunikacija se može menjati i prosleđivati bez vaše dozvole. Iz tog razloga, posebno vodite računa o tome kada pišete neku elektronsku poruku na memorandumu kompanije, ili kada koristite resurse kompanije DMH.

Pored toga, ove sisteme morate koristiti na etički i zakonit način, nemojte učitavati niti slati neprimereni, seksualno eksplicitni, nezakoniti ili uvredljivi materijal koristeći ove resurse. Nikada ne treba da očekujete privatnost kada koristite resurse kompanije, jer DMH može da nadzire vaše privatno korišćenje u meri u kojoj je to dozvoljeno zakonom. Međutim, imajte u vidu da će DMH generalno voditi računa o tome kako koristite sredstva kompanije samo ako to utiče na vaš rad ili nanosi štetu kompaniji ili vašim kolegama.

Društveni mediji i mreže

Veb sajtovi sa društvenim medijima i mrežama su se izmenili, tako da mnogi od nas preko njih mogu da razmenjuju informacije. Stvorene su nove mogućnosti komunikacije i saradnje, ali one istovremeno mogu da naškode našoj kompaniji. Sajtovi društvenih medija mogu biti društvene mreže, blogovi, sajtovi za razmenu fotografija ili video zapisa, forumi, mediji za razgovor („četovanje“) i drugo. Ako je na vašem poslu potrebno da vršite postavljanja na takvim sajtovima, morate pribaviti dozvolu bilo od svog nadređenog ili od jednog od partnera DMH, pre nego što to učinite.

U svojoj ličnoj komunikaciji na društvenim medijima možete navesti da je DMH vaš poslodavac, kao i mesto koje zauzimate, ali što se tiče drugih medija, ne smete postavljati slike koje se odnose na vaš posao niti razgovarati na temu DHM ili svog posla koji obavljate u našoj kompaniji.

Revizije i istrage

Imamo obavezu da sarađujemo sa spoljnim i internim revizorima, kao i sa istražiteljima iz vlade koji sprovode ispitivanje ili vrše pregled proizvoda ili delatnosti kompanije. Nikada ne smemo pokušati da se mešamo ili da neprimenreno utičemo na njihov sud. Postarajte se da revizorima i istražiteljima pružite podatke na koje imaju pravo. Ako imate pitanja u pogledu podataka koje traži određeni revizor ili istražitelj, konsultujte se bilo sa vašim nadređenim, bilo sa nekim od partnera DMH kompanije. Ako dođe do istrage koju sprovodi vlada, pre nego što se nastavi sa postupkom, lokalna uprava mora u najkraćem roku kontaktirati jednog od DMH partnera.

Tačnost poslovnih knjiga i poslovne evidencije

Važno nam je da vodite tačne i kompletne poslovne evidencije. Ova dokumenta mogu predstavljati osnov za sva naša objavljuvanja i podnošenja kada želimo da svojim akcionarima i javnosti predocimo tačan uvid u rad naše kompanije i njen finansijski status. Pored toga, DMH koristi ovu dokumentaciju da analizira rad kompanije, pravi finansijske izveštaje i izveštaje za državne organe, kao i da bi donosio značajne poslovne odluke. Obavezni smo da osiguramo da svi podaci koje dajemo za potrebe poslovne evidencije budu kompletni, tačni i razumljivi. To se odnosi na sve informacije koje dostavljamo u dokumentaciji za isplatu plata, karticama prisustva na poslu, izveštajima o putnim i drugim troškovima, evidenciji o merenjima i radnom učinku, klijentima i dobavljačima, kao i u zapisima koji sadrže projekte i planove. Nikada ne smemo za potrebe poslovne dokumentacije dati netačne podatke.

Vođenje evidencije

Odgovorni smo za čuvanje poslovne evidencije DMH sve dok je to potrebno za posao ili i duže, ako je to potrebno za ispunjenje poreskih, regulatornih ili drugih standarda. Osim toga, potrebno je da

znamo kada i kako se ova poslovna evidencija uništava. Ako znate koja dokumenta koja su u vašoj nadležnosti mogu biti od značaja za neku tužbu ili istragu koju vrše državni organi, nemojte ta dokumenta menjati, kriti niti uništavati.

Staranje o životnoj sredini

DMH nastoji da neprestano unapređuje zaštitu životne sredine. Primena ovog načina postupanja je glavni cilj uprave. Svako od nas je odgovoran za to da podrži i primeni programe i praksu koja će omogućiti da DMH vodi svoje poslovanje tako da istovremeno štiti životnu sredinu. Moramo biti svesni potencijalnog uticaja životne sredine na naše radne zadatke i svesti svaki rizik po životnu sredinu na najmanju meru. Bez obzira na to gde radimo, moramo unajmanje poštovati sve važeće zakone i propise o zaštiti životne sredine, kao i uslove koje propisuje kompanija.

Naše poslovanje je geografski rašireno i raznoliko i obuhvata proizvodnju, obradu, skladištenje, prevoz i plasiranje na tržište prirodnih resursa i poljoprivrednih proizvoda. Naš potencijalni uticaj na životnu sredinu je specifičan za svaku grupu proizvoda posebno, odnosno za različita mesta proizvodnje. U okviru svoje delatnosti, mi utvrđujemo i procenjujemo uticaj na životnu sredinu, što se uzima u obzir prilikom našeg planiranja, upravljanja i svakodnevnog obavljanja posla.

Mi poštujemo važeće zakone, propise i druge uslove postupanja radi zaštite životne sredine. Kada su ovi uslovi manje striktni od naših standarda, mi primenjujemo više standarde.

Mi štitimo i vodimo računa o ekološkim resursima kroz širok spektar aktivnih inicijativa, koje obuhvataju efikasno korišćenje energenata i vode, suočenje otpada na najmanju meru, smanjenje emisija i zaštitu biodiverziteta.

Angažovani smo na tome da aktivno vodimo računa o zemljištu, pijačoj vodi i sistemima biodiverziteta sa kojima imamo dodir. Pratimo emisije i količinu prašine koju ispuštamo prilikom rada i primenjujemo sisteme za njihovo suzbijanje kada je to potrebno da bismo obezbedili održavanje dobrog kvaliteta vazduha.

Našim otpadom upravljamo na razborit način. Redovno ispitujemo pouzdanost svojih pogona, da bismo smanjili rizik od nastajanja ozbiljnih incidenta.

Prihvatamo sve veću potrebu koja se nameće u društvu, kao i kroz propise, da se smanji ispuštanje ugljen dioksida i da se reše klimatske promene. Mi aktivno angažovani na izradi energentskog i ugljeničnog otiska.

Hamburg, 01.04.2017.